

T.C.
KÜTAHYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-84811260-160.99-122303165
Konu : Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 2024
Çalışmaları

20.12.2024

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : 03.10.2024 tarihli ve E-84811260-160.99-116059184 sayılı yazımız.

"Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Faaliyet Planı" çerçevesinde hazırlanan anaokulu, ilkokul ortaokul ve lise rehberlik programları daha önceden ilgi yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bu kapsamda; ilgi yazıda belirtilen "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Faaliyet Planı" kapsamında öğrencilere yönelik kademelere uygun olarak hazırlanan ve 2024-2025 eğitim öğretim yılı içerisinde belirtilen sınıf düzeylerinde uygulanması gereken anaokulu, ilkokul, ortaokul ve lise rehberlik programlarının "2024-2025 eğitim-öğretim yılı aralık ayı sonuna kadarki uygulama verilerinin 25.12.2024 Çarşamba günü saat 17.00'ye kadar" <https://forms.gle/pSVfVeGdntitbQD7> adresinde bulunan forma girilmesi gerekmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Faruk BEKARLAR
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: İlgi Yazı ve Ekleri (28 Sayfa)

Dağıtım:

İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine
Tüm Resmi Okul Müdürlüklerine

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 260D45CF-9ADD-4362-87C3-6A392030D674

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Özel Eğitim ve Rehberlik Şube Müdürlüğü
Yıldırım Beyazıt Mah. Erdoğan Atasoy Cad. No 37 Merkez/KÜTAHYA
Telefon: (274) 280 43 00 - Belgegeçer: (274) 280 43 98
Kep Adresi: meb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Celal ACUN
Veri Hazırlama ve Kontrol
İşletmeni

Kadına Yönelik Şiddeti Önleme Farkındalık Çalışması

Yarım Günlük Eğitim Akışı

Okul adı:

Öğretmenin Adı\Soyadı:

Tarih:

Yaş grubu: Anaokulu Kademesi ve 1.Sınıf

Güne Başlama Zamanı: Sınıfa gelen çocuklar güler yüzle karşılanır. Hafif bir klasik müzik eşliğinde çocukların çember şeklinde minderlere oturmaları sağlanır. Çocuklarla günün planlanması yapılır.

Çocukların oynamak istedikleri öğrenme merkezleri belirlenir. Çocukların merkezlere yönlendirilir.

Oyun Zamanı: Çocuklar kendi ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda belirlemiş oldukları merkezlerde oyun oynarlar.

Kahvaltı, Temizlik:

Etkinlik Zamanı: “Saygı çemberi” isimli bütünleştirilmiş Oyun-Türkçe-Drama etkinliği uygulanır.

Günü Değerlendirme Zamanı:

Eve gidiş:

Genel Değerlendirme:

- Program açısından:
- Çocuk açısından:
- Öğretmen açısından:

Etkinlik Çeşidi: “Saygı Çemberi” isimli Bütünleştirilmiş Oyun-Türkçe-Drama Etkinliği

Yaş Grubu: 54-72 ay

Uygulayıcı:

Kazanım ve Göstergeler:

Bilişsel Alan:

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir.

Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.

Kazanım 7. Nesne veya varlıkları özelliklerine göre gruplar.

Göstergeleri: Nesne/varlıkları rengine, büyüklüğüne göre gruplar.

Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur.

Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler. Tahmini ile ilgili ipuçlarını açıklar. Gerçek durumu inceler. Tahmini ile gerçek durumu karşılaştırır.

Dil Alanı:

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır.

Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Jest ve mimikleri anlar. Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır.

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar.

Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar.

Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.

Sosyal Duygusal Alan:

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.

Kazanım 4. Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.

Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.

Kazanım 5. Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.

Kazanım 6. Kendisinin ve başkalarının haklarını korur.

Göstergeleri: Haklarını söyler. Başkalarının hakları olduğunu söyler. Haksızlığa uğradığında neler yapabileceğini söyler. Başkalarının haklarını korumak için ne yapması gerektiğini söyler.

Kazanım 8. Farklılıklara saygı gösterir.

Göstergeleri: Kendisinin farklı özellikleri olduğunu söyler. İnsanların farklı özellikleri olduğunu söyler.

Kazanım 16. Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar.

Göstergeleri: Toplumda farklı rol ve görevlere sahip kişiler olduğunu söyler. Aynı kişinin farklı rol ve görevleri olduğunu söyler.

Motor Alan:

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

Göstergeleri: Nesneleri toplar.

Kazanım 5. Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.

Göstergeleri: Bedenini, nesneleri ve vurmali çalgıları kullanarak ritim çalışması yapar. Basit dans adımlarını yapar. Müzik ve ritim eşliğinde dans eder.

Materyaller: Renkli toplar, renkli poşetler, çeşitli kız erkek figürlü kuklalar, küçük-büyük hediye paketleri

Sözcükler: Eşitlik, Şiddet, Saygı

Kavramlar: Renk kavramları (kırmızı, mavi, sarı, yeşil),mutlu-üzgün, yavaş-hızlı

Öğrenme Süreci:

Öğretmen daha önceden içine farklı renklerde toplar bulunan koyu renkli poşeti çocuklara gösterir. Çocukların dikkatini çekmek ve ilgilerini toplamak için poşetin içinde ne olduğu ile ilgili tahminde bulunmaları istenir. Çocukların tahminleri alındıktan sonra poşetin çok ağır olduğunu ve taşımakta zorlandığı ifade ederek çocuklardan destek ister ve poşetin içindeki topları yukarı kaldırarak boşaltılır. Yere saçılan toplarla müzik eşliğinde bir müddet çocukların oynamaları sağlanır. Çocukların müzik ritmine göre toplarla dans etmelerini istenir. Daha sonra farklı renkteki topların kendi renklerine göre gruplanması istenir. Bu doğrultuda daha önceden öğretmen tarafından getirilen renkli torbalar kullanılır. Öğretmen çocuklara bir renk söyler ve söylenilen renklerin seçilerek belirlenen torbaya konulması sağlanır(mavi toplar mavi poşete, kırmızı toplar kırmızı torbaya vb.) Toplanan her top için farklı bir müzik seçilir ve müzik ritmine göre (yavaş-hızlı) çocukların topları uygun torbalara yerleştirilmesi istenir. (Bu noktada istenirse bu oyun birkaç defa tekrarlanabilir). Tüm toplar toplandıktan sonra çocukların istedikleri bir renkte sandalye alarak çember şeklinde oturması sağlanır. Çocukların hangi renkleri neden sevdikleri hakkında sohbet edilir. Oyun hakkındaki düşünceleri üzerine kısa bir sohbet edilir. Öğretmen çocuklara bu keyifli oyuna katıldıkları için teşekkür ederek onlara küçük bir hediye hazırladığını fakat hediye paketlerini aynı anda hep birlikte açacaklarını belirtir. Daha önceden hazırlamış olduğu küçük büyük hediye paketlerinden oluşan torbayı getirir, **küçük hediye paketlerini kızlara büyük hediye paketlerini erkeklere dağıtacağını** söyler. Hediye paketlerini dağıttıktan sonra çocukları gözlemler ve çocuklardan paketler hakkındaki düşüncelerinin neler olduğu sorulur. Özellikle paketlerin farklı boyutlarda olması hakkındaki düşüncelerini ifade

etmeleri için çocukları yönlendirir. Sohbetin ardından Öğretmen çocuklara bir video izleteceğini söyler ve konuşma halkası tekniğini kullanarak (konuşma halkasına ilişkin bilgi Ek-1 de verilmiştir) belirlenen video çocuklara izletilir. Videonun ardından çocukların düşüncelerini ifade etmeleri için sorular sorulur. Hem sınıfta hem de videoda yaşanan olumsuz durum hakkında neler yapılabileceği konuşulur. Farklı cinsiyetteki bireylerin birbirlerine nasıl yardımcı olabilecekleri hakkında fikir alışverişinde bulunulur. Gündelik yaşantıda kadınların ve erkeklerin rol ve sorumlulukları hakkında sohbet edilir. Sohbet esnasında cinsiyet farklılıklarından ve bu farklılıklar sonucu toplumda oluşan roller, sorumluluklar, görevler hakkında çocukların görüşlerinin alınmasına özen gösterilir. Sohbetin ardından öğretmen çocuklara hediye paketlerini açmalarını söyler . Hediye paketlerinin içerisine daha önce öğretmen tarafından yerleştirilen aynı boyuttaki kız ve erkek kuklaların çocuklar tarafından incelenmesi istenir (Bu esnada çocukların tepkileri gözlemlenir). Çocukların isterlerse kuklalarını isimlendirebilecekleri ifade edilir ve onlarla doğaçlamalar yapılması istenir. Çocukların isterlerse grup halinde çalışmaları teşvik edilir ve sunumları izlenir-gözlemlenir.

Değerlendirme:

Betimsel sorular: Etkinliğin süreç olarak gözden geçirilmesini sağlayan sorular sorabilirsiniz.

İzlediğimiz videodaki kız ve erkek çocuklarına ödül olarak ne verildi?

Duyuşsal sorular: Çocukların kendi duygularının hem de başkalarının duygularının farkına varmaları sağlayacak sorular sorabilirsiniz.

İzlediğimiz videodaki kız ve erkek çocukları ne hissetmiş olabilirler?

Kazanıma yönelik sorular: Kazanım ve göstergelere yönelik sorular sorabilirsiniz.

İzlediğimiz videodaki gibi bir durumla karşılaşırsanız tepkiniz ne olurdu?

Yaşama yönelik sorular: Çocuklara etkinlikte yaşadıkları ile kendi yaşantıları arasında ilişki kurabilmeleri için sorular sorabilirsiniz.

•Günlük yaşamınızda bu tür örneklerle karşılaşıyor musunuz? Açıklayabilir misiniz?

NOT: Öğrenme sürecine göre yukardaki sorular artırılabilir çeşitlendirilebilir.

Aile Katılımı: Sınıfta izlenen video aileler ile paylaşılarak Ailelerin de bu konuda çocuklarla paylaşımda bulunmaları istenir. Duygularını ifade eden ortak bir resim yapılarak bir sonraki gün sınıfta paylaşılabilir.

Uyarılama: Sınıfta özel gereksinimli bir çocuk bulunması durumunda, çocuğun durumuna (Görme, işitme, ortopedik veya dikkat eksikliği) göre etkinliğin yönteminde, kullanılan materyallerde ve öğrenme sürecinde yapılacak düzenlemeler ile etkinlik düzenlenebilir.

Ek-1: Konuşma Halkası Süreci:**Konuşma halkası süreci:**

1. Bulunduğunuz ortamda masaları sınıfın arka bölümüne doğru çekerek sınıf ortamında geniş bir alan açın. (Bu ön hazırlığı, çocukların sınıfta olmadığı zaman diliminde gerçekleştirin. Okulunuzda konuşma halkası tekniğinin uygulanması için özel (sıraların olmadığı, geniş ve boş) bir alan oluşturulduysa bu ön hazırlığa gerek yoktur.
2. Etkinliğin gerçekleştirileceği ortamın zeminine, tebeşir ya da tahta kalem yardımıyla, yaklaşık 20 çocuğun ve sizin, çevresinde dizilebileceğiniz genişlikte bir çember çizin. Ayrıca çocukların çemberin etrafına eşit aralıklarla geçmeleri için çemberin üzerine, çocuk sayısı +1 (siz) kadar, eşit aralıklarla X işareti koyun. Böylelikle, az sonra çocuklara X işaretini ayaklarının ucuna alarak dizilmeleri için yönerge verilecek ve düzenli bir çemberin oluşturulması sağlanacaktır. Küçük yaş gruplarında çocukların dikkatlerini çekebilmek için X yerine kartondan ayaklar çizip çemberin etrafına eşit aralıklarla yapıştırabilirsiniz.
3. Az sonra etkinlikte kullanacağınız videonun görüntü ve ses çıkışında herhangi bir sorun olup olmadığını test edin. Bunun için bulunduğunuz ortamın teknolojisinden yararlanarak videoyu en az bir kez kendiniz izleyin. Konuşma halkası tekniğinin etkili biçimde uygulanması için videonun hazırlığıyla vakit kaybetmemek ya da teknik bir sorun nedeniyle çocukların dikkatini dağıtmamak önemlidir. Bu nedenle videonun oynatılmasında herhangi bir sorunun yaşanmayacağından emin olunuz ve videoyu etkinlikte ihtiyaç duyduğunuz dakikada play tuşuyla çocukların izleyebileceği duruma getiriniz.
4. Etkinlik başladığında elinizde olacak, konuşma sırasını belirtecek (örneğin kalemlik, tahta kalem, boş bir şişe olabilir) gibi bir nesne belirleyin. Bu nesne, konuşma halkası sürecinde, sırayla, elden ele dolaşarak konuşma sırasını diğer çocuğa verecektir. Çocukların kendi duygu ve düşüncelerine odaklanmasını sağlamayı amaçladığınız bu etkinlikte, çocukların dikkatlerinin dağılmaması için konuşma nesnesinin ses çıkaran, hareketli ya da eğlenmeyi çağrıştıran örneğin top, içi su dolu şişe ya da oyuncak olmamasını tercih edin.
5. Etkinlik ortamının duvarlarına, her birini renkli birer kartona, sınıfın her alanından rahatlıkla görülebilecek önceden hazırlamış olduğunuz “duygu kartları”nı yapıştırın. Duygu kartları örnekleri şunlar olabilir: “Üzüntü”, “korku”, “mutluluk”, “öfke”, “şaşkınlık”, “utanç”, “kaygı”, “hayal kırıklığı”
6. Etkinlik başlamadan önce Konuşma halkası tekniğinde kullanılabilecek kuralların bazılarını çocuklara hatırlatabilirsiniz. Kurallar şunlar olabilir: “1. Alaycı, aşağılayıcı ve kırıci sözler kullanmaktan kaçınacağım. 2. Kimsenin söylediğine gülmeyeceğim. 3. Yalnızca konuşma nesnesi elime geldiğinde-sıra bana geldiğinden konuşacağım. 4. Konuşan arkadaşımın yüzüne bakacağım. 5. Arkadaşlarımın söylediklerini dikkatlice dinleyeceğim. 6. Sorulara yönergeye uygun biçimde yanıt vereceğim.” (Bu bölüme kadar yapılan açıklamalar etkinliğin ön hazırlığıdır. Etkinliği gerçekleştirecek olan kolaylaştırıcının bu ön hazırlıkları çocukların olmadığı ortamda, etkinlikten önce tamamlamış olması beklenir.)
7. Çocukları etkinliğin yapılacağı ortama alın. Çemberin dışında, toplu bir biçimde, ayakta, vereceğiniz yönergeyi dinlemelerini sağlamak için sessiz olmalarını bekleyin. Her bir çocuğun sizi dinlediğinden emin olduktan sonra onlara yönerge verin: “Bugün, kadın ve erkeğin aynı haklara sahip olduğu ile ilgili bir etkinlik gerçekleştireceğiz. Bunun için 15-20 kişinin gönüllü olarak katılımına ihtiyacım var. Etkinliğe katılmak isteyenlerden, şu alanda görmüş olduğunuz çemberin etrafına,

çemberin üzerindeki “X” işaretini ayaklarının önüne alacak biçimde sessizce geçmelerini istiyorum.” (Sınıftaki çocuk sayısının 15-20’nin altında ya da üstünde olması halinde ya da etkinliğe gönüllü olarak katılmak isteyenlerin sayısının 15-20’nin altında ya da üstünde olması halinde öğretmenin çocukları konuya motive ederek katılımı artırmaya çalışması ya da kalabalık grubun bir kısmını etkinliğe izleyici olarak dahil etmesi gerekmektedir).

8. Çemberin etrafında dizilmiş olan çocuklarla göz teması kurarak sessizleşmelerini bekleyin, katılımları için teşekkür edin ve yönerge verin: “Şimdi sizlere bir video izleteceğim. Videoyu sessizce izlemenizi istiyorum. Ardından izlediğiniz senaryoya ilişkin duygu ve düşüncelerinizi alacağım 3 soru yöneltip her birinizin sırayla cevaplamanızı isteyeceğim.
9. Videonun çocuklar tarafından izlendiğinden ve anlaşıldığından emin olun. Gerekirse, çocuklara videoyu bir kez daha izlemeye ihtiyaç duyup duymadıklarını sorun ve yanıtlara göre ikinci kez izletin.
10. Videoyu izledikten sonra yönerge verin: “Şimdi size bir soru yönelteceğim, soruyu cevaplama için birinizin eline konuşma nesnesi vereceğim. Elinde konuşma nesnesi olan kişi, sorunun yanıtını verdikten sonra konuşma nesnesini sağındaki arkadaşına verecek. Böylece gruptan herkesin soruya verdiği yanıtı dinleyeceğiz. Konuşma nesnesi tekrar ilk söz alan kişiye geldiğinde birinci turu tamamlamış olacağız. 2. Ve 3. sorular için de aynı turu gerçekleştirdiğimizde etkinliğimiz sonlanacak. İlk soruyu yöneltin: “Videodaki kızın yerinde olsaydınız ne hissederdiniz? Tek bir duygu sözcüğüyle ifade eder misiniz? (Sağınızdaki çocuğa konuşma nesnesini verin. Tüm çocuklar ve siz yanıtladıktan sonra) Ardından ikinci soruyu yöneltin: “Videodaki erkeğin yerinde olsaydınız ne hissederdiniz? Tek bir duygu sözcüğüyle ifade eder misiniz?”. (Konuşma nesnesini herhangi bir çocuğa vererek süreci başlatın. Son turda üçüncü soruyu yöneltin: “Videoda çocuklara görevi ve ödülleri açıklayan kişinin yerinde siz olsaydınız çocukların ödülleri verdikleri tepkiler karşısında ne yapardınız?”. Her bir turda, elinizdeki konuşma nesnesini çemberin farklı noktalarından herhangi bir çocuğa verin. Konuşma nesnesi tekrar aynı kişiye geldiğinde nesneyi alın, diğer sorunuzu yöneltin ve nesneyi başka bir çocuğa vererek yeni turu başlatın. Böylelikle üç sorunuzun da yanıtını alın ve süreci çocuklara katılımları, duygu ve düşüncelerini paylaştıkları için teşekkür ederek sonlandırın.

Konuşma Halkasına İlişkin Notlar:

1. Konuşma nesnesini eline alan çocuk konuşmak istemezse, pas diyerek yanındakine geçerse, “Bu konuda senin ne düşündüğünü sonra duymak isteriz” ya da “Belki sen sonra bize bir şeyler söylemek istersin” gibi ifadeler kullanarak görüş belirtmeyen çocuğun orada var olduğunu ve sonra bir şeyler söyleyebileceğini hissettirin.
2. Her bir turda, konuşma nesnesi size geldiğinde, siz de kendi cevabınızı verin. Soruları yönelterek ve yönergeleri vererek sürecin kolaylaştırıcısı olduğunuz kadar, sorulara yanıt vererek sürecin katılımcısı da olduğunuzu hissettirin.
3. Konuşma halkası sürecinde herhangi bir kurala uyulmadığını fark ettiğinizde (örneğin bir çocuk arkadaşının verdiği yanıtı gülüyorsa ya da bir çocuk konuşma nesnesi eline gelmediği halde konuşuyorsa) doğrudan kuralı ihlal eden çocuğa dönerek şu yönergeyi verin: “Şu anda, etkinliğin başında söylediğim, uyacağımıza söz verdiğimiz kurallardan birini ihlal ediyorsun. Lütfen arkadaşlarımızı kurallara uyarak dinleyelim, Teşekkür ederim. Şimdi sürece kaldığımız yerden devam ediyoruz.”
4. Konuşma halkası yönteminin kullanılma amaçları şöyle özetlenebilir:

- a. Sınıf içinde, okulda, bahçede, yaşamda var olan, uyulması gereken kuralları ve sorumlulukları tanımlama
 - b. Duyguları açıklama
 - c. Okulda şiddet, dışlanma gibi konuları tartışma
 - d. Dinleme ve dikkat toplama gibi iletişim becerileri geliştirme
 - e. Çocuklara daha fazla yetki ve sorumluluk verme
 - f. Daha güçlü bir “sınıf” duygusunu geliştirme
 - g. Grup içinde konuşma becerisi geliştirme
 - h. Kendini başka birinin yerine koyarak düşünme
 - ı. Yaşanmış bir disiplin sorununa çözümler üretme.
5. Konuşma halkası yöntemi kullanılırken nelere dikkat edilmelidir:
- a. Halkanın eşit bir üyesi olduğunuzu unutmayın.
 - b. çocukların tamamının birbirinin yüzünü görebilecekleri biçimde bir halka şeklinde dizilmelerini sağlayın.
 - c. Görüşlerini anlatmada zorlanan çocuğun da saygı görmesini sağlayacak bir ortam oluşturun.
 - d. Yöntemin uygulanmasında uyulması gereken kurallara mutlaka uyun.
 - e. Yanıt verme konusunda çocukları acele ettirmeyin.
 - f. Sabırlı ve sakin olun, çekinerek ve yavaşça konuşan çocukları yüreklendirin.
 - h. Konuşan çocukları “teşekkür” sözcüğü ya da sözel olmayan “baş hareketi, göz bağlantısı” gibi unsurlarla destekleyin.

EK1 Kadına şiddet konusunu ele alan bu ders planı, Dr. Senar Alkin-Şahin ve Dr. Nihal Tunca Güçlü tarafından hazırlanmıştır.

Not: Konuşma halkası tekniğinde kullanılacak video, yabancı dilde konuşmalar içeren Türkçe alt yazılı bir videodur. Okul öncesi dönem çocuklarının okuma becerisi kazanmadığı için Okul Öncesi Öğretmenleri bu videoyu önceden izlemeli ve sunum esnasında videoyu çocuklara anlatmalıdır.

Ders	Kadına Şiddet ¹
Tema	Kadına Yönelik Şiddeti Önleme Farkındalık Çalışması
Sınıf	2-12. sınıf
Süre	80 dk.
Kazanımlar	- Kadın-Erkek aynı haklara sahip olduğuna ilişkin farkındalık geliştirir. - Duygusal şiddete uğramış bir bireyle empati kurar. - Ayrımcılığa karşı duygu ve düşüncelerini açıklar. - Kadın-Erkek hakları ile ilgili sorunlarda çözüm önerileri geliştirir.
Yöntem Teknik	Konuşma halkası ² , büyük grup tartışması
Materyaller	Duygu kartları, kurallar listesi, tebeşir ya da tahta kalem, konuşma nesnesi
Temel beceriler	Empati, tartışma, eleştirel düşünme, problem çözme
DERS AKIŞI Konuşma halkası süreci: - Bulunduğunuz ortam bir derslik ise sıraları ve masaları sınıfın arka bölümüne doğru çekerek sınıf ortamında geniş bir alan açın. (Bu ön hazırlığı, öğrencilerin teneffüste olduğu zaman diliminde, iki-üç öğrenciden yardım alarak gerçekleştirin.) Okulunuzda konuşma halkası tekniğinin uygulanması için özel (sıraların olmadığı, geniş ve boş) bir alan oluşturulduysa bu ön hazırlığa gerek yoktur. - Etkinliğin gerçekleştirileceği ortamın zeminine, tebeşir ya da tahta kalem yardımıyla, yaklaşık 20 öğrencinin ve sizin, çevresinde dizilebileceğiniz genişlikte bir çember çizin. Ayrıca öğrencilerin çemberin etrafına eşit aralıklarla geçmeleri için çemberin üzerine, öğrenci sayısı +1 (siz) kadar, eşit aralıklarla X işareti koyun. Böylelikle, az sonra öğrencilere X işaretini ayaklarının ucuna alarak dizilmeleri için yönerge verilecek ve düzenli bir çemberin oluşturulması sağlanacaktır. Küçük yaş gruplarında öğrencilerin dikkatlerini çekebilmek için X yerine kartondan ayaklar çizip çemberin etrafına eşit aralıklarla yapıştırabilirsiniz. (Bu etkinlikte öğrencilerin yaklaşık 15-20 kişi olmaları idealdir. Sınıfta 20’den fazla öğrencinin yer alması halinde, etkinliği gönüllü olan öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirip, diğer öğrencileri ortamın boş alanına ya da sınıfın arka kısmına çektiğiniz sıralara oturtabilirsiniz.) - Az sonra etkinlikte kullanacağınız videonun görüntü ve ses çıkışında herhangi bir sorun olup olmadığını test edin. Bunun için bulunduğunuz ortamın teknolojisinden yararlanarak videoyu en az bir kez kendiniz izleyin. Konuşma halkası tekniğinin etkili biçimde uygulanması için videonun hazırlığıyla vakit kaybetmemek ya da teknik bir sorun nedeniyle öğrencilerin dikkatini dağıtmamak önemlidir. Bu nedenle videonun oynatılmasında herhangi bir sorunun yaşanmayacağından emin olunuz ve videoyu etkinlikte ihtiyaç duyduğunuz dakikada play tuşuyla öğrencilerin izleyebileceği duruma getiriniz. - Etkinlik başladığında elinizde olacak, konuşma sırasını belirtecek (örneğin kalemlik, tahta kalem, boş bir şişe olabilir) gibi bir nesne belirleyin. Bu nesne, konuşma halkası sürecinde, sırayla, elden ele dolaşarak konuşma sırasını diğer öğrenciye verecektir. Öğrencilerin kendi duygu ve düşüncelerine odaklanmasını sağlamayı	

¹ Kadına şiddet konusunu ele alan bu ders planı, Dr. Senar Alkın-Şahin ve Dr. Nihal Tunca Güçlü tarafından hazırlanmıştır.

² Bu ders planında konuşma halkası tekniğine ilişkin süreç, F. Dilek Gözütok’un “Öğretim İlke ve Yöntemleri” adlı kitabından yararlanılarak açıklanmıştır.

- amaçladığınız bu etkinlikte, öğrencilerin dikkatlerinin dağılmaması için konuşma nesnesinin ses çıkaran, hareketli ya da eğlenmeyi çağrıştıran örneğin top, içi sudolu şişe ya da oyuncak olmamasını tercih edin.
5. Etkinlik ortamının duvarlarına, her birini renkli birer kartona, sınıfın her alanından rahatlıkla okunabilecek puntolarla yazarak hazırlamış olduğunuz “duygu kartları”nı yapıştırın. Duygu kartlarına yazılabilecek ifade örnekleri şunlar olabilir: “Üzüntü”, “korku”, “mutluluk”, “öfke”, “tiksinme”, “şaşkınlık”, “güven”, “coşku”, “utanç”, “kaygı”, “hayal kırıklığı”
 6. Etkinlik ortamının her yerinden rahatlıkla görülebilecek bir alana, ortamın her alanından rahatlıkla okunabilecek puntolarla büyük bir kartona yazarak hazırlamış olduğunuz “kurallar listesi”ni yapıştırın. Konuşma halkası tekniğinde kullanılabilir kurallar listesi şunlar olabilir: “1. Alaycı, aşağılayıcı ve kırııcı sözler kullanmaktan kaçınacağım. 2. Kimsenin söylediğine gülmeyeceğim. 3. Yalnızca konuşma nesnesi elime geldiğinde-sıra bana geldiğinden konuşacağım. 4. Konuşan arkadaşımın yüzüne bakacağım. 5. Arkadaşlarımın söylediklerini dikkatlice dinleyeceğim. 6. Sorulara yönergeye uygun biçimde yanıt vereceğim.” (Bu bölüme kadar yapılan açıklamalar etkinliğin ön hazırlığıdır. Etkinliği gerçekleştirecek olan kolaylaştırıcının bu ön hazırlıkları öğrencilerin olmadığı ortamda, etkinlikten önce tamamlamış olması beklenir.)
 7. Öğrencileri etkinliğin yapılacağı ortama alın. Çemberin dışında, toplu bir biçimde, ayakta, vereceğiniz yönergeyi dinlemelerini sağlamak için sessiz olmalarını bekleyin. Her bir öğrencinin sizi dinlediğinden emin olduktan sonra onlara yönerge verin: “Bugün, kadın ve erkeğin aynı haklara sahip olduğu ile ilgili bir etkinlik gerçekleştireceğiz. Bunun için 15-20 kişinin gönüllü olarak katılımına ihtiyacım var. Etkinliğe katılmak isteyenlerden, şu alanda görmüş olduğunuz çemberin etrafına, çemberin üzerindeki “X” işaretini ayaklarının önüne alacak biçimde sessizce geçmelerini istiyorum.” (Sınıftaki öğrenci sayısının 15-20’nin altında ya da üstünde olması halinde ya da etkinliğe gönüllü olarak katılmak isteyenlerin sayısının 15-20’nin altında ya da üstünde olması halinde öğretmenin öğrencileri konuya motive ederek katılımı artırmaya çalışması ya da kalabalık grubun bir kısmını etkinliğe izleyici olarak dahil etmesi gerekmektedir).
 8. Çemberin etrafında dizilmiş olan öğrencilerle göz teması kurarak sessizleşmelerini bekleyin, katılımları için teşekkür edin ve yönerge verin: “Şimdi sizlere bir video izleteceğim. Videoyu sessizce izlemenizi istiyorum. Ardından izlediğiniz senaryoya ilişkin duygu ve düşüncelerinizi alacağım 3 soru yöneltip her birinizin sırayla cevaplamanızı isteyeceğim. Etkinliği başlatmadan önce, bu süreçte uymamız gereken kurallar olduğunu hatırlatmalıyım. Siz (çemberin etrafındaki öğrencilerden herhangi biri işaret edilerek) ilk kuralı okur musunuz? Siz (bir başka öğrenci işaret edilerek) ikinci kuralı okur musunuz? (5-6 kuralı, işaret ettiğiniz öğrencilere yüksek sesle okutun.) Teşekkürler. Şimdi yönünüzü videoya çevirin ve sessizce izleyin.”
 9. Videonun öğrenciler tarafından izlendiğinden ve anlaşıldığından emin olun. Gerekirse, öğrencilere videoyu bir kez daha izlemeye ihtiyaç duyup duymadıklarını sorun ve yanıtlara göre ikinci kez izletin.
 10. Videoyu izledikten sonra yönerge verin: “Şimdi size bir soru yönelteceğim, soruyu cevaplama için birinizin eline konuşma nesnesi vereceğim. Elinde konuşma nesnesi olan kişi, sorunun yanıtını verdikten sonra konuşma nesnesini sağındaki arkadaşına verecek. Böylece gruptan herkesin soruya verdiği yanıtı dinleyeceğiz. Konuşma nesnesi tekrar ilk söz alan kişiye geldiğinde birinci turu tamamlamış olacağız. 2. 3. ve 4. sorular için de aynı turu gerçekleştirdiğimizde etkinliğimiz

sonlanacak. Konuşma nesnesi elinize geldiğinde soruya yanıt vermek istemezseniz “pas” diyerek nesneyi sağınızdaki arkadaşınıza verebilirsiniz. Şimdi ilk soruyu yönelterek süreci başlatıyorum”. İlk soruyu yöneltin: “Videodaki kızın yerinde olsaydınız ne hissederdiniz? Tek bir duygu sözcüğüyle ifade eder misiniz? (Sağınızdaki öğrenciye konuşma nesnesini verin. Tüm öğrenciler ve siz yanıtladıktan sonra) Ardından ikinci soruyu yöneltin: “Videodaki erkeğin yerinde olsaydınız ne hissederdiniz? Tek bir duygu sözcüğüyle ifade eder misiniz?”. (Konuşma nesnesini herhangi bir öğrenciye vererek süreci başlatın. Tekrar aynı öğrenciye geldiğinde konuşma nesnesini eliniz alın ve üçüncü soruyu yöneltin: “Videodaki erkeğin yerinde olsaydınız ne düşürdünüz? Bir cümle ile kısaca açıkla mısınız?” Son turda dördüncü soruyu yöneltin: “Videoda çocuklara görevi ve ödülleri açıklayan kişinin yerinde siz olsaydınız çocukların ödülleri ne verdikleri tepkiler karşısında ne yapardınız?”. Her bir turda, elinizdeki konuşma nesnesini çemberin farklı noktalarından herhangi bir öğrenciye verin. Konuşma nesnesi tekrar aynı kişiye geldiğinde nesneyi alın, diğer sorunuzun yöneltin ve nesneyi başka bir öğrenciye vererek yeni turu başlatın. Böylelikle dört sorunuzun da yanıtını alın ve süreci öğrencilere katılımları, duygu ve düşüncelerini paylaştıkları için teşekkür ederek sonlandırın.

Konuşma halkasına ilişkin notlar:

1. Konuşma nesnesini eline alan öğrenci konuşmak istemezse, pas diyerek yanındakine geçerse, “Bu konuda senin ne düşündüğünü sonra duymak isteriz” ya da “Belki sen sonra bize bir şeyler söylemek istersin” gibi ifadeler kullanarak görüş belirtmeyen öğrencinin orada var olduğunu ve sonra bir şeyler söyleyebileceğini hissettirin.
2. Her bir turda, konuşma nesnesi size geldiğinde, siz de kendi cevabınızı verin. Soruları yönelterek ve yönergeleri vererek sürecin kolaylaştırıcısı olduğunuz kadar, sorulara yanıt vererek sürecin katılımcısı da olduğunuzu hissettirin.
3. Konuşma halkası sürecinde herhangi bir kurala uyulmadığını fark ettiğinizde (örneğin bir öğrenci arkadaşının verdiği yanıtı gülüyorsa ya da bir öğrenci konuşma nesnesi eline gelmediği halde konuşuyorsa) doğrudan kuralı ihlal eden öğrenciye dönerek şu yönergeyi verin: “Şu anda, etkinliğin başında okuyup, uyacağımıza söz verdiğimiz kurallardan ikincisini ihlal ediyorsun. Lütfen bize ikinci kuralı okuyarak bir kez daha hatırlatabilir misin (Öğrenci okur). Teşekkür ederim. Şimdi sürece kaldığımız yerden devam ediyoruz”
4. Konuşma halkası yönteminin kullanılma amaçları şöyle özetlenebilir: a. Sınıf içinde, okulda, bahçede, yaşamda var olan, uyulması gereken kuralları ve sorumlulukları tanımlama b. Duyguları açıklama c. Okulda şiddet, dışlanma gibi konuları tartışma d. Dinleme ve dikkat toplama gibi iletişim becerileri geliştirme e. Öğrencilere daha fazla yetki ve sorumluluk verme f. Daha güçlü bir “sınıf” duygusunu geliştirme g. Grup içinde konuşma becerisi geliştirme h. Kendini başka birinin yerine koyarak düşünme
5. Konuşma halkası yöntemi kullanılırken nelere dikkat edilmelidir: a. Halkanın eşit bir üyesi olduğunuzu unutmayın. b. Öğrencilerin tamamının birbirinin yüzünü görebilecekleri biçimde bir halka şeklinde dizilmelerini sağlayın. c. Görüşlerini anlatmada zorlanan öğrencinin de saygı görmesini sağlayacak bir ortam oluşturun. d. Yöntemin uygulanmasında uyulması gereken kurallara mutlaka uyun. e. Yanıt verme konusunda öğrencileri acele ettirmeyin. f. Sabırlı ve sakin olun, çekinerek ve yavaşça konuşan öğrencileri yüreklendirin. g. Soruların yanıtlanması sırasında fazla duygulanarak ağlayan, dışarı çıkan ya da çıkmak isteyen öğrenci olursa halkadaki yerinizi bir öğrenciye bırakıp, birkaç dakika dışarı çıkan öğrenciyle ilgilenin.

Duygulanmanın doğal ve insani olduğu mesajını verin. h. Konuşan öğrencileri “teşekkür” sözcüğü ya da sözel olmayan “baş hareketi, göz bağıntısı” gibi unsurlarla destekleyin.

6. Konuşma halkası yöntemi, kullanıldıkça, öğrenciler yönteme alışıkça daha etkili hale gelebilecek, istenen becerileri öğrencilere kazandırabilecek bir yöntemdir. Bu nedenle derslerinizde, kazanım ve konularınıza hizmet ettiği ölçüde, belli zaman aralıklarında yöntemin kullanılmasını sağlayarak öğrencileri ilgili becerilere ulaştırmaya çalışın.

Büyük Grup Tartışması Süreci:

Konuşma halkası yönteminin sonlandırılmasının ardından bulunduğunuz ortama göre öğrencilerin yere ya da arkaya çektiğiniz sıralara oturmalarını sağlayın. Konuşma halkasının temasına bağlı olarak, öğrencilerin yaş gruplarını ve özelliklerini dikkate alarak aşağıdaki sorulardan bir ya da birkaçını sorup büyük grup tartışması yürütün. Örnek sorular:

- Videodaki kız ve erkek çocuklar neden aynı ödülü almalılar, açıkla mısınız ?
- Videoyu izledikten sonraki duygunuz ne oldu?
- Günlük yaşamınızda bu tür örneklerle karşılaşılıyor musunuz? Açıklayabilir misiniz? Peki tepkiniz ne oluyor?
- Kadına yönelik olan her türlü şiddet ile mücadele etmek için çözüm önerileriniz nelerdir? Sınıf, okul, aile, toplum bazında açıkla mısınız?
- Videodaki erkek yerinde olmak ister miydiniz? Evetse neden, hayırsa neden?

Ölçme ve değerlendirme:

Öğrencilere “Dersi sevdiniz mi? Evetse neden sevdiniz? Hayırsa neden sevmediniz?” sorusunu yöneltin. Ders sürecinde yarattığınız iklime göre, bu soruya, sizin kolaylaştırıcı rolünüzden, arkadaşlarının tutumuna, dersin kazanımlarına ulaşıp ulaşılmadığından yöntemlerin etkililiğine kadar geniş bir açıdan pek çok yanıt almanız beklenmektedir. Yanıt alamamanız halinde, örneğin dersin kazanımlarını öğrencilere hatırlatarak, “Bu kazanımlara sizce ulaşabildik mi? Evetse neden ve nasıl ulaştık, hayırsa neden ulaşamadık?” gibi sonda sorular yöneltebilirsiniz.